

ཐེག་པའི་དེ་ལྟ་ལ་བཞག་གི། (2)

༄༅། རྫོག་པ་རྩེ་བཅུ་ལྷ་རྣམས་ཐའི་གསུང་འབུམ་
དཔེ་བསྟར་མ་བཞག་སོ། །

(14/14)

དཔལ་འཕྲིན་མཐོང་ཡིག་དཔེ་རྫོང་ཞིབ་འབྲུག་ཁང་ནས་བཞག་སོ།

ཀྲང་གི་འོ་པོ་དེ་ལྟ་ལ་དཔེ་བསྟར་ཁང་།

༢༡། རོ་ཅ་རྩེ་བུ་ཅོ་ཏུ་བཞུགས་པའི་གསུང་ལུང་།

དཔེ་གསུང་མ་ཤོད་མཚོ་ལྷ་པ་པ་ལྷག་ལ།

ཕྱིར་གཤམ་པ་དག་པ་དཔེ་གསུང་།

出版人:周华
责任编辑:鲍博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集:藏文/觉囊·多罗那他著

百慈藏文古籍研究室编. —北京:

中国藏学出版社, 2008. 4 (无哲速书: 43-87)

ISBN 978-7-80253-013-3

I. 觉… II. ①觉… ②百… III. 喇嘛教

-古籍-汇编-藏语 IV. B949.6

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (五十七)

觉囊·多罗那他文集

(15/45)

百慈藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社发行

北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本: 880 × 1280毫米 1/32 印张: 568

2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷

印数: 0001—1500册

ISBN 978-7-80253-013-3 / B. 31

本文集总定价(1—45卷): 910.00元

མེས་པོའི་ཡུལ་བཞག་དཔེ་ཚོགས་བསྟར་སྒྲིག་ལས་མིའི་མཚན་ཐོ།

སྤྱི་ཁབ་བསྟར་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གཙོ་བོ། གཟན་དཀར་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ།

བསྟར་སྒྲིག་འགན་འཁུར་གཞོན་པ་དང་། གཙོ་སྒྲིག་པ། ཀམ་བདེ་ལེགས།

གཙོ་སྒྲིག་གཞོན་པ། འགྲོ་འདུལ་རྩོམ་པ།

བསྟར་སྒྲིག་པ། ཐུན་མེལ། ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ། བསྟན་འཛིན་སློ་གྲོས།

ཁྲི་བ་བསྟན་འཛིན། ཤེས་རབ་བཟང་བོ།

ཁུ་དག་དང་དཀར་ཆག་སྒྲིག་མཁན། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། ཐུར་པ་ཐེན་ལས།

དཀོན་མཆོག་བསམ་གཏན། ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ། བསྟན་པ་དར་རྒྱས།

པར་སྒྲིག་ལག་རྩལ་པ། ཚེ་རིང་ཚེས་སྒྲོན། ཤེས་རབ་དཔལ་གཡང་།

བསོད་ནམས་འབྲུག་རྒྱས།

༡༡། དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་
འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བསྐྱོན་པའི་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་
ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཁས་དབང་གཟུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་གཙོ་
སྤྱོད་གནང་སྟེ། དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉི་པའི་ལོ་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་
འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་གང་སར་བཞུགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་ཉི་ཤེར་ཡོངས་པ་རང་
བྱུང་དང་མིའི་གནོད་འཚེས་འཛིག་ལ་ཉི་པའི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྐྱིགས་ཤིང་དཀར་ཆག་
ཏུ་བཏབ། དཔེ་ཐུང་གསལ་ལ། དཔེ་སྐྱོན་བཞེངས་ཏེ་སྤྱད་སྐྱོབ་མཛད་གནང་བ་དང་གནང་མཁས་སུ་ཡོད་པ་ནི།
རང་རའི་མེས་པོའི་ལུལ་ལོར་སྤྱད་སྐྱོབ་རྒྱུན་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆའི་དབྱུང་གཞི་མཁོ་འདོན་གྱི་
དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་ལོར་མཛད་དེ་རྒྱས་དང་སྤྱད་སྐྱོབ་བཟུང་བའི་འཕྲིན་
ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉི་ཆར་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་
གྲོས་བྱས་མཐར། རྩོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་སྤྱད་སྐྱོབ་དང་བོད་རིག་པའི་དབྱུང་ཡིག་རྒྱར་སྐྱོབ་དང་ཆ་ཆར་དུ་
གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག 《བཀའ་གནམ་དཔེ་དཀོན་གཙུག་པ་བྱས་ཏེ་ཞེས་
པའི་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་དཀོན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་ཞིག་སུ་མཐུད་ནས་ལེགས་སྐྱིག་དང་དཔེ་སྐྱོན་ཕྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག 《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་
དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་པར་སྤྱད་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྱོད་སྐྱོན་མེས་
པོ་མཁས་དབང་དམ་པ་དུ་མས་ལུལ་དུ་བཞག་པའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་རྣམས་དང་། འཐར་
འཐོར་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་དཀོན་གལ་ཆེན་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱིགས་པ་འདིའི་ནང་དོན་ཐད་
ལ། བྱང་དོན་རིག་པ་དང་། གསལ་རིག་པ། ཆད་མ་རིག་པ། སྤྱི་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུག་ རྩིས་རིག་
སོགས་བཅུ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱིན་འདུས་པའི་དཔེ་དཀོན་ལོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱིན་འཐུང་ལྷ་བུ་ཞིག་
ཡིན།

འདི་འདྲའི་དཔེ་སྐྱོན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐྱབས་ལེགས་པོ་དང་ཅག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་རྟེ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་ག་ཟེ་བརྗོད་ཀྱི་འོས་འགན་ཞིག་རྟེ་བཅིས་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་སྐྱོན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
དུ་བཀོད་ཟིན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདེང་འཛིན་དང་མཐོང་ཆེན་གྱིས་སྐལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་པལ་ཆེར་ནི་དབུ་མེད་བྱིས་རྙིང་གི་སྐྱེ་ཡོན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྐྱེད་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་རྙིང་གིས་འདྲ་མཉན་གྱི་དབང་གིས་གྲོག་དཀའ་བའང་གིན་རྟེ་མང་
པོ་འདུག། འོན་ཀྱང་དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱང་
བསྟུ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་བརྟེན་ཡིག་གཟུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ཐུབ་པ་བྱུང་། པར་གྱི་དུ་འཕྲོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྙིང་གཞན་པ་དང་བསྟུར་ཏེ་གཏན་ལ་བཟུང་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་དེ་བ་མོ་མོའི་བསྟུ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་ག་ཟེ་གསལ་བར་ལྷ།

དཔེ་རྙིང་སྐྱེད་སྐྱོབ་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ཐུགས་ཁུར་གནང་
མཁན་གྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་
ལྟན་རྒྱས་དང་། མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཛུབ་སྟོན་གྱི་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་པ་ལ་སྙིང་བག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དཔལ་བཅུགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྟན་རྒྱས་དང་། ལྷ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་མཁན་རྣམས་ལ་སྙིང་བག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

དཔེ་ཆོགས་འདིའི་དཔེ་སྐྱོག་དང་ཞུ་དག་ཐང་ལ་རྩ་ཅང་ནན་ཏན་དང་ཞིབ་ཆོགས་བཅི་ལུལ་བྱས་མོད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་གེས་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཇུག་མི་ཉུང་བ་ཡོད་སྲིད་པས་དཔྱད་ལྡན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྐང་གི་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྐྱེལ་གནང་བར་ཞུ་ལྷ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས།

སྟེ་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་རྩེ་བ་དང་བོའི་ཆོས་༡༠ལ།

སྒྲོན་འགྲོའི་བྱ་ཆེན།

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་འདིར་ཆོས་སྐུལ་ལོ་པམ་རྣམས་
 དང་། ས་དག་པལ་འཛིན་སྟགས་གྱི་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྒྲིམ་
 རུ་རྣམས་ཀྱིས། བཤད་སྒྲུབ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
 པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་བཀའ་སྲོལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཐུན་
 མོང་གི་རིག་གནས་སུམ་རྟགས་སྟན་པལ་མངོན་བརྟེན་སྤྲེལ་སྒྲོར། རྣར་ཅིས་འབྲུང་
 ཅིས་། རྒྱ་ཚད་བཞོ་གསོ་སྟགས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚད་ལ་མ་ཞོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞིག་འཆད་ཉན་
 འབྲུང་གསུམ་དང་། བཤད་སྒྲུབ་ལས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་སྲོལ་གཏོང་།
 བར་དུ་གཏན་ལ་ཐང་། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སྟགས་འཛིན་སྒྲོང་སྒྲེལ་བར་
 མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
 བཞུགས་སོ་ཙམ་གི་སྒྲིགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་སྦྲངས་ན་རི་རབ་ལྷན་པའི་
 གཏོས་དང་མཉམ་ཁིང་། ཆོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བགྲངས་
 བ་ནམ་མཁའི་གཟའ་རྣར་ཆོགས་ཀྱང་སྦྲངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཙམ་དུ་མ་
 ཟད་། རྒྱ་བལ་རྟོར་སྟགས་གྱི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་དུ་འདར་དར་བྱུང་ཆེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པ་ལམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་
འཛམ་གླིང་གར་རྒྱུ་གི་ཡུལ་སུ་དག་ཏུ་འང་མཆེད་དེ། དཔེར་ན། ཨོ་ག་སི་ཐོར་རྟེ་
དང་། ཉར་མིད་ལྟ་བུ་ཡོ་ཐོབ་དང་། ཨ་འི་སོགས་སུ་གྲགས་ཆེད་ཀྱི་སློབ་སྤྱོད་ཆེད་མོ་

རྣམས་སུ་བོད་ཡིག་གི་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་སྡེ་ཆེན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

དེ་ནི་གོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་བཤད་སྒྲུབ་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན་ཅེས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་ངོ་སྟོན་མདོ་ཙམ་ལུ་ན། དེ་ཡང་རི་རྒྱན་དུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཆོས་སློབ་ཐོན་མི་བེ་རོ་རྒྱ་ཙག་ཞང་། །ཁུའམ་ཆེན་རིན་བཟང་རྫོག་ལོ་ས་སྒྱ་པ། །འབྲུག་བཤད་རྒྱན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ། །ཞེས་དང་། བོད་ཡུལ་སྐུ་བ་བཙུན་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན། །རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་འབྲས་བཀའ་བཙུན་པ། །ཤངས་པ་ནི་བྱེད་སྒྲུབ་དུག་བསྟེན་སྐུ་བ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་གཞུང་ལུགས་སྡེ་ཆོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁྱད་དང་འཆད་རྩལ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་རྒྱན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྐུ་བ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་རྩལ་ལ་བཙུན་པའི་ཁྱད་པར་དང་མན་ངག་གི་དབྱེ་བས་སྐུ་བ་བཙུན་འདེན་པའི་གིང་རྟ་བཙུན་དེ། བཤད་སྐུ་བ་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཙག་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཡངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། བྱི་རབས་རང་རའི་བཙུན་འཛིན་རྣམས་ལ་འཕན་ཡུན་ཡན་བདེའི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཅུའི་གོང་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་ཀྱི་རྒྱན་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བཞིའི་འཛིག་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་དང་མི་མིན་གྱི་གཞོན་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་ནི་རྒྱ་བོད་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྟེན་མཇུག་སྒྲིལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ ཉང་གི་ཡང་
དག་པའི་སྤྲོད་ཇུས་ཀྱི་ཉི་འོད་སྤར་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཉང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགོ་
ཁྲིད་དང་ཅུ་འཇུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྟེན་འཕྲོར་བསྟུ་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
རྒྱུ། རྒྱུ་སྒྲེལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུ་
དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཕྲོས་བསྟུན་གྱི་སྤྱི་ཞུ་རྒྱུ་པའི་
རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་འོངས་སུ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱབས་འདིར། རང་རེའི་
ཡལ་མེས་རྣམས་ཀྱིས་བཞག་པའི་པ་ལོར་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་ཡང་རེད་ཅག་གི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་རྒྱལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅེས་སྒྲུས་ཆེན་པོས་སྤུང་
སྒྲོལ་དང་དར་སྒྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ཉི་མེས་རྒྱལ་གྱིས་གནང་པའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
ཟད། འུ་ཅག་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲོལ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྒྲེས་འབུལ་མཁན་གྱི་
གན་དར་འབྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཆོད་ན། རང་རེའི་ཐུག་པར་བབ་
པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་བླ་ན་འབར་པའི་འོས་འགན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྩོགས་དང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ལྷགས་རྩོམ་གནང་པའི་གསུང་རབ། བཤད་རྒྱུ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད་ལས་གྲུབ་པའི་
མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
གསན་ཡིག་བརྟུན་དང་སྟན་པག། རྩིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
བ་རྣམས་བསྟུས། ཆད་བ་རྣམས་བསམ། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འབྲུགས་པ་
རྣམས་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཆོགས་འགའ་རིམ་བ་བསྟར་ཆགས་སུ་པར་དུ་བསྟུན་པ་དང་
བསྟུན་རྩིས་ལས།

ད་ལན་འདིར་ངོ་ནང་རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་ན་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ་
འདི་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུན་ལམ་དུ་སྦྱལ་བ་ཡིན།

འབྲུང་ཆར་ང་ཆོའི་དཔེ་ཆོགས་དཔར་སྒྲུན་ཞུ་བུ་སྒྲོར་ལ་ལྷག་བསམ་ལྷན་
ཞིང་མཁུན་སྒྲུན་ཡངས་པའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
སློབ་སྦྱོལ་གནང་དང་། དཔེ་དགོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡར་གནང་གི་སྒྲུབས་འཇུག་ཡོང་བ་
མཁུན་མཁུན། །

ཞོར་འཕྲོས་གསལ་འདེབས་ཞུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཆོ་རྒྱས་
ཤིང་། མེས་ཀྱི་སློ་གོས་བཀྲ་བའི་གཞོན་སྒྲེས་རྣམས་ལ་མཆོན་ན། སྤྱིང་པོས་
དཔེན་པའི་ཁ་པོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་སྤྱིང་ལ་
འཆར་། དོན་ལྷན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ཡིན། ལྷན་མེད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཁོས་བསྐྱར་གྱི་སྤྱི་ཁྱེའི་ལས་ཀ་ཅུང་ཟད་རེ་སྒྲུབ་ཅུས་ན།
མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་ཏོག་འབྲུབ། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྒྲེས་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་མངོན་སུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་འོང་བ་ནི་མཐོང་ཆོས་མངོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་རྒྱུབ་པར་ཁྱེད། །

ཕྱོད་འགྲོག་རྒྱན་འབྲུམས་པོ་སུབ་བསྐྱར་ཉི་མས།

སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧པའི་ལྷ་ཆོས་ལ་གྱུས་སུལ།

བསྐྱེད་ཀྱི་གསལ་བཤད།

ད་ལམ་ང་ཚོའི་ཐོན་ཏེ་བཅུན་ཏུ་ར་ནུ་ཐའི་གསུང་འབུམ་སྤྱོད་གས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་པར་སྐྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་པ་འདི་ནི། གཟན་དཀར་མཆོག་སྤྱོད་ཐུབ་
བཅུན་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་སྐྱོན་ལོག་ཐུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་པོད་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་
ཕྱིས་སུ་བྲིས་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དེས་སུ་པོད་བཞི་
བཅུའི་དཀར་ཆག་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་ཐོན་ང་ཚོའི་མཇུག་ཐུང་ཐུང་། ད་ལམ་
དེས་སུ་མཇུག་ཐུང་བའི་པོད་བཅུ་ལྔ་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་
བཅུན་པར་མ་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི། པོད་རབ་ཐུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་ (སྤྱི་
ལོ་1616) ལ། མཇུག་པའི་སྤྱི་ལོ་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་
བཤམ། ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྤྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉི་ཤུ་ཙམ་པོད་བཞི་བཅུ་པ་
ནམས་དབང་ལུགས་སྤྱི་ལོ་ཐང་གི་ཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང་། ད་ལམ་ཐའི་དེས་སུ་ཐོབ་གཉའ་ཡི་
བཅུ་དཀོན་མཆོག་ལེགས་པས། ཐོག་མའི་མཆོག་སྤྱོད་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་
སོགས་བྱས་ཏེ། དུས་འཁོར་སྤྱོད་ཐུང་དང་སྤྱོད་གཉིས་ཤན་སྤྱོད་སོགས་ཆོས་
ཆོན་བཅུ་བཞི་ཤིང་པར་དུ་བཀོས་པ། རྟག་བཅུན་དམ་ཆོས་སྤྱིར་དུ་སྤྱོད་དངས་
ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེའི་སྤྱོད་དུ་རྟག་བཅུན་རང་ནས་བཀོས་པ་བཅས་པོད་

པཅོ་ལྔ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཁྱད་པེ་པར་མ་ཚར་གཅིག །རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་
ཆེན་པོས་འབྲས་སྤངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། བྱིས་དུས་འགྱུར་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་པོ་བྲང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེང་སང་བོད་སྤངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་རྩོམ་གིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གིང་པར་རྒྱུས་བཀའ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་པར་མི་ཆོག་པ་མཛོད་པས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་རྩོམ་རྒྱུས་ཁ་ཚང་པ་ཏ་ཅང་དཀའ། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། གློ་གྲོས་བརྟན་པས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག །དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ལྷག་སྐུལ་སྐྱས་མཛོད་
པའི་དྲ་རྒྱ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཅ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྷེ་བྲངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་པོ་བྲང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྷེ་བྲངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཛལ་
རྒྱུ་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ལྷག་སྐུལ་སྐྱས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་རྩོམ་གནང་སྟེ། སྐར་རྟག་བརྟན་གྱི་གིང་པར་དུས་ཟིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཐུང་ལོ་
 རྒྱས་ཁ་གསལ་མཛལ་རྒྱ་མ་བྱུང་། ད་ལྟ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
 གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་འདི། ཞ་ལུ་རི་ཐུག་
 རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམས་སྟེ། ད་ལྟ་རྟག་བརྟན་གྱི་
 པར་རྙིང་པོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་པོད་བཙུ་ལྟ་དང་། པོད་
 གྲངས་དང་ཆོས་ཚན་མང་ཉུང་ཆོག་མཆོམས་སོགས་ཅུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར།

ད་ལམ་ང་ཆོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྲོག་གྲྲད་ནང་དུ་བཞུག་སྐབས་
 གྱི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་སྤྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་འཇམ་ཐང་དུ་གིང་
 པར་ལ་བསྐོས་པའི་སྒྲིགས་བཅ་ཉེར་བཞི་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཞུ་དག་ཐེངས་
 གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྤར་རྩོ་ནང་རྟག་བརྟན་དུ་བཞུགས་པ་ཚུམ་པ་པོ་དྲ་ར་
 ལྷ་ཐ་རང་ཉིད་གྱི་ཐུག་དཔེ་སྐབས་འགར་ཐུག་མཆོད་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབྲས་
 སྤངས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་ནང་བཞུགས་བྱིས་མ་པོད་ཆུང་བཅུ་ལ་ཆོས་
 ཚན་༣༥་བསྐྱར་གཞི་དང་། རྩོ་ནང་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་རྙིང་པོད་བཙུ་ལྟ་པོད་
 ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཞ་རི་བ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
 ཕྱོགས་བརྒྱམས་ཀྱིས། པར་རྙིང་པོད་ཉི་ཤུ་ཅམ་ལ་ཆོས་ཚན་༣༡༧་བྱུང་བ་ལ་
 སྤར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐེངས་དང་པོ་ཞུས།

དེ་ནས་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་གང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་གཉིས་པ་ལྷན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་བྱི་གཉིས་དང་བྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་ཅུ་བའི་ཆ་
 ནས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག །ཆོག་གི་
 སྐོར་ལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི་མཆན་དགུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བླམས་ཀྱང་། གྲག་རྟགས་ནང་དུ་བཅུག་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟག་བརྟན་
 པར་རྫིང་དང་འབྲས་སྤངས་བྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་གང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་བུའི་སྐོར་ལ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དཔུ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་ཟེན་བྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཆད། ཏཱ་ར་བླ་ཐའི་ཞལ་གསུང་སྟོབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོས་ཟེན་
 བྲིས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཇ་འགྲོའི་དགེ་
 བཤེས་མཆོག་གྲུབ་རྒྱ་མཆོས་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ཡོ་རྒྱས་ཏཱ་ར་བླ་ཐས་ ཞབས་ བཏགས་ མཛད་ པར་ གྲགས་པ་བཅས་ ཆོས་
 ཚོན་༡༩༡ལ་འཛམ་གང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟག་བརྟན་པར་
 རྫིང་དང་འབྲས་སྤངས་བྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྫིང་། རྟག་བརྟན་པར་
 རྫིང་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཚོན་༧། ཡང་རྟག་བརྟན་དང་
 འཛམ་གང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྤངས་གནས་བཅུ་ལྔ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཆོས་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ལྟེབ་༡༩༩གསར་རྫིང་བྱུང་

བ་བཅས་ལ། ལྷ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྒྲོང་གི་ཚུལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོན་
བསྐྱེད་མ་དེ་བ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྷ་ལ་ཆོས་ཚན་༤༠༠ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཆོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱ་མ་རྟེན་པ་སྟོན་ཚུལ་པ་པོའི་ཕྱག་དཔེའི་གྲལ་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤངས་གནས་བཅུ་ལྷ་ཁང་། དཔེ་རྟགས་ཕྱི་༡༤ནང་བཞུགས་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
ནོར་བུའི་འབྲུང་གནས་ལྗེ་བཤ། ཡང་ཕྱི་༡༠ནང་བཞུགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཞོད་པ་ལྗེ་བཤ། རྟེ་ལག་
བྲིས་གྱི་ཆོས་ཚན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྟ་ང་ཆོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ལྷ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་རྩ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་ཆོ་རྟག་བརྟན་ལ་<<རྟ>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛམ་ཐང་ལ་རྟགས་<<རྩ>>འདི། དག་ཆ་ནོར་བཅོས་ལ་གྲག་རྟག་འདི།]
དང་། མཆན་རྣམས་གྲག་རྟག་< >འདིའི་ནང་དུ་བྲུག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ལྷ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དཔེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། གྲུག་མཁུན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཆོས་ཚན་བཞི། རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་གྲུག་བྱང་གྱི་གསུང་ལྟ་
སྟོའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཆོས་ཚན་གཅིག་བཅས་འཛམ་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བབང་མ་ཏི་པའ་ཆེན་གྱི་གསུང་དུས་འཁོར་ཕྱག་རྒྱའི་སྒྲོར་
ཆོས་ཚན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཙོ་པོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སུ།
གཙང་གི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་ནམ་སྐད་པའི་ཐ་སྐད་གོ་དགའ་བ་མང་པོ་ཞིག་

བད་སྐྱེད་གནང་བ་དག་ཀྱང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབྲུམ་འདི་རྩིས་ལའོར་ནང་དུ་བྲག་ས་པའི་འགོ་སོང་ཙྗེ་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ཞུས་ཤིང་། བར་སྐྱེན་ཚར་ལུ་བརྒྱའི་འགོ་སོང་བོད་རིག་པ་
དཔེ་སྐྱེན་ཁང་ནས་བཀྱིས། ཚར་བརྒྱུད་བརྒྱའི་འགོ་སོང་ཕྱིན་སོགས་ཀྱི་
རྒྱའི་སྐྱེན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་། ཚར་ཉིས་བརྒྱའི་འགོ་སོང་ཙྗེ་འདྲ་
ཚོགས་པ་ནས་བཀྱིས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་སྦྱོར་ལས། ད་ལམ་དངོས་སུ་བར་དུ་
བསྐྱེན་ཐུབ་བ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེན་ལམ་དུ་ཐུལ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་བོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་བོད་བཙུ་ལུ་
གཡར་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་གང་སྤྱི་མ་ཐུན་སེལ་མཚོག་ནས་ཀྱང་མ་
དཔེ་བཙུ་ལུ་རོགས་དང་། གོ་རིམ་སྒྲིག་སྒྲུ། ལྷ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྤྱི་ལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཚོག་ནས་ཉང་ཡུལ་
ཚོས་འབྱུང་ལྷ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་མ་དཔལ་ལུ་རྒྱ་མཚོས་
ལྷ་དག་གི་ལས་ཀ་སྤྱིའི་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྟེན་
ཆེ་བྱ་རྒྱ་བཤོ། །

དཔལ་བཙུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀུམ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས།